

Lindeallé i Parken.

HOLT & MADSEN

Faner opplantede paa Palisader. I over et Aarhundrede forblev denne mægtige Slægt ved Gaarden, hvor den byggede og boede, og i hvis Sognekirke dens Gravminder endnu ses.

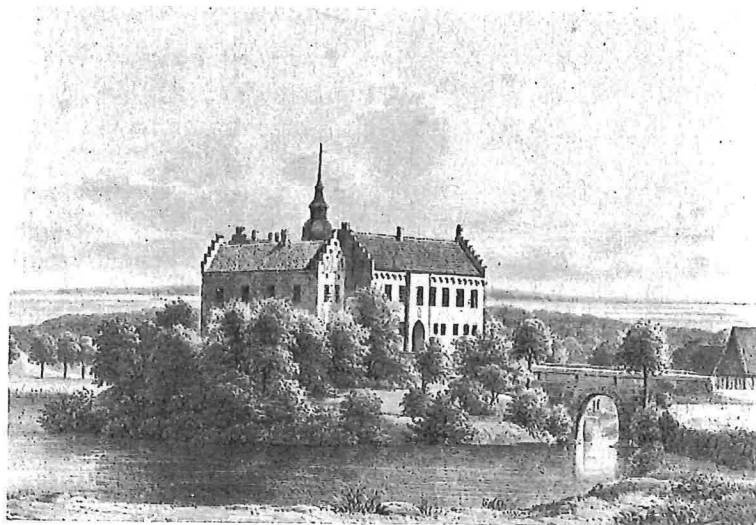
Hr. Anders Nielsen var en af de mest fremtrædende Herremænd i Jylland paa hin Tid. Blandt flere Gaarde ejede han Højris paa Mors og Asdal, hvilke han fik gennem sin Moder Johanne Andersdatter Sappi, den sidste af Slægten Sappi; i Følge sin Myndighed og Rigdom skal han have siddet i Rigets Raad. Med sine betydelige Midler har han sikkert genopført Kokkedal, til hvilken han tidligst skrives 1455. I mange Aar, fra 1458, førte han Strid med den kongelige Lensmand Lavrids Dan paa Alslevgaard, som ihjelslog hans Markarbejdere bag deres Plov. Han var Lensmand paa Aalborg og selvtredie Forstander i Jylland under Kongens Fraværelse i Norge 1486, i hvilket Aar han døde.

Sønneren *Erik Andersen* kaldes paa Ligstenen over ham i Torslev Kirke »in Kockedal«. Hans Enke Karen Steensdatter Gøye, ægtede kort efter hans Død Hr. Niels Høeg til Eskjær, som i 1492 paa sin mindreaarige Stedsøn Erik Eriksens Vegne af Peder Nielsen Gyldenstjerne fik udleveret fra Kokkedal dets Besætning, en stor Del Løssøre og Mundforraad. Der nævnes et Skrin med Kalk og Disk, Messehagel og Messebæger, et andet med Breve og Bøger, samt Sengeklæder og silkesyede og blaa Damaskes Puder. Af Proviant udleveredes slagtet Kød og Flæsk, nedsaltet Fisk, Smør og Salt, Mel og Malt samt Øl og Mjød. Gaardens Besætning bestod af 16 Plovøksne, 37 Køer og Kvier, 5 Ungstude, 2 Tyre og 9 Kalve, 84 Faar og Lam samt 11 Gæs. Der opføres 4 Vognheste, en graa Hest, 6 Føl og 20 vilde Øg. Endelig medfulgte to Vogne og af Agerbrugsredskaber to Plove og en Harve.

Kokkedal indehavdes derefter af Erik Andersens ældre Søn, Magister *Peder Eriksen*, en meget lærd og anselig Gejstlig, som endog var udset til at blive Bisp, og det skønt han ikke havde

et i Nabosognet Haverslev optaget Vidne. Albret Andersens Søn *Anders Albretsen* skrives 1407 til Kokkedal, der da nævnes første Gang; hans Søn igen, *Gotskalk Andersen*, kalder sig til Gaarden, da han 1432 var Forlover for Kongen i Vaabenstilstanden med de sønderjyske Hertuger. Under Vendelboernes Opstand 1441 forenede Bønderne sig efter Fægtningen ved Sundby i Hanherrederne med Folkene fra Thy og Mors og afbrændte talrige Herregaarde, deriblandt Kongsgaarden Aggersborggaard, Aagaard og Frejstrup, hvis Ejer Ove Nielsen blev dræbt, hvorefter dens Jorder lagdes under Kokkedal, som antagelig har fristet samme Skæbne.

Gotskalk Andersen var vel blandt de Adelsmænd, der under Kong Kristoffer i Pinsen samme Aar slog Bønderne ved St. Jørgensbjerg i Kettrup Sogn. I sit Ægteskab med Kirsten Eriksdatter Gyldenstjerne havde Gotskalk Sønnen *Niels Godskesen*, der endnu 1450 ejede Gaarden, og vistnok var den sidste af Slægten Stenbrikke paa Kokkedal. Ved hans Moders andet Ægteskab med Hr. Anders Nielsen, Danmarks Riges Raad, gik Kokkedal over til Ætten Banner med Danmarks Nationalfarver i det skraadelte Skjold, hjelmsmykket med tretten skiftende røde og hvide

Kokkedal 1856.

Efter Richardt og Becker.

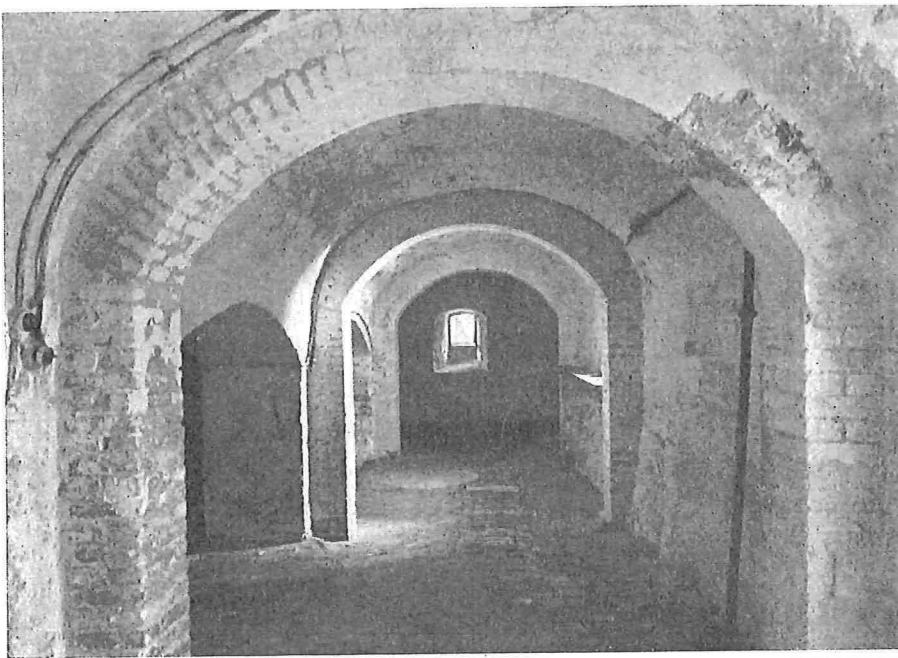
mindre end fjorten uægte Børn. Han var Kannik i Børglum Stift, da han 1509 fik et 1518 gentaget Pavebrev paa at være Provst i Mors og Hanherred. Desuden blev han 1512 beskikket til Provst i Roskilde, hvilket Embede han dog rimeligvis ikke har tiltraadt. Han døde vistnok 1520, da der paa Kokkedal sad en Mester Mads, antagelig den Foged, hvem Styrelsen af Gaarden var overdraget af dens nye Ejer, Magisterens yngre Broder Erik.

Erik Eriksen Banner, der ejede flere store Slægtsgaarde, Asdal, Højris, Gjesingholm (Løvenholm) og Skovshoved (Krabbesholm),

er den navnkundigste af Kokkedals Ejere gennem Tiderne. Som Lensmand paa Kalø havde han det ansvarsfulde Hverv at vare paa den her 1518-19 fængslede Gustav Vasa, der regnede sig som hans Frænde, gennem sin Moder, en født Banér, hvilken svenske Adelsæt efter en gammel Tradition skulde være af samme Oprindelse som Slægten Banner. Gustav Vasas Undvigelse fra Slottet kostede Erik Banner Kongens Naade og en betydelig Pengebøde. Længe stod han paa Kong Christierns Side, indtil han gik over til Frederik I og blev en af de ivrigste Forkæmpere blandt Adelen for den lutherske Lære. 1523 optoges han i Rigets Raad og var en af Anførerne ved Københavns Belejring. Tillige med Mogens Gøye stod han i 1533 i Spidsen for det Parti, der var Hertug Christian og den nye Lære hengiven. Aaret efter førte han med Holger Rosenkrantz den 600 Mand stærke Adelshær mod de oprørske Bønder, der under Skipper Clements Befaling tilføjede den det blodige Nederlag ved Svenstrup, en Mil Syd for Aalborg (16. Okt.), hvorefter Sejrherrerne afbrændte baade Kokkedal og Asdal. Ved Stormen paa Aalborg (18. Dec.), hvor Erik Banner sammen med Johan Rantzau anførte Adelsens Krigsfolk, maatte Bønderne dog bukke under. Umiddelbart efter blev Erik Banner Lensmand og beklædte 1541 den høje Værdighed som Marsk. At han genopbyggede Kokkedal og satte det i Forsvarstilstand, er utvivlsomt; her modtog han 1546, sidste Dag i Maj, Besøg af Kong Christian III paa dennes Jyllandsrejse og opholdt sig her 1551, men døde paa Kalø 1554. I Torslev Kirke til venstre for Alteret

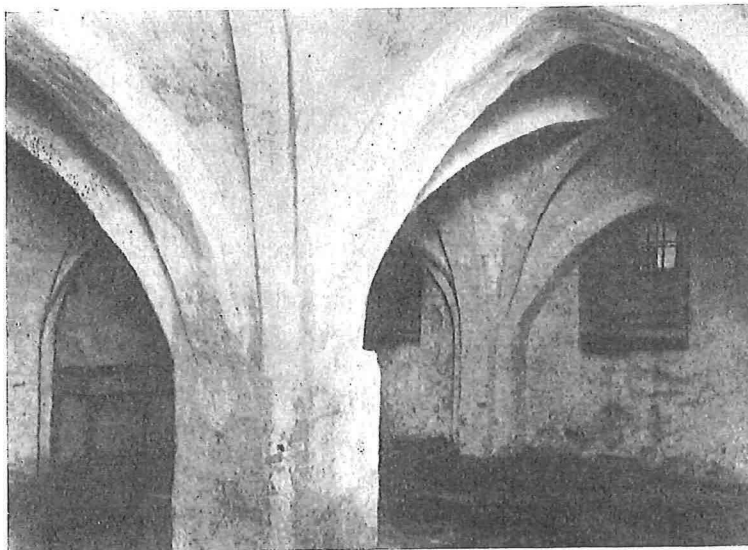
er indmuret den velbevarede Gravsten med plattysk Indskrift over Hr. Erik Banner, »der ryke Danmark Marschalck« og hans Hustruer Mette Nielsdatter Rosenkrantz til Ryegaard († 1533), der dog hviler i Tistrup Kirke, og Margrethe Henriksdatter Gyldenstjerne, der døde samme Aar som Manden.

Arving til Kokkedal blev hans Søn af første Ægteskab *Frantz Banner*. Som ung gjorde han Tjeneste ved Hove og var 1548 i det store Brudefølge, der ledsagede Prinsesse Anna (»Mutter Anna«) til Dresden. 1550 blev han Lensmand paa Holbæk og ved Faderens Død tillige paa Kalø og var desuden forlenet med Børglum Kloster, som han indehavde til kort før sin Død. Som Ritmester over

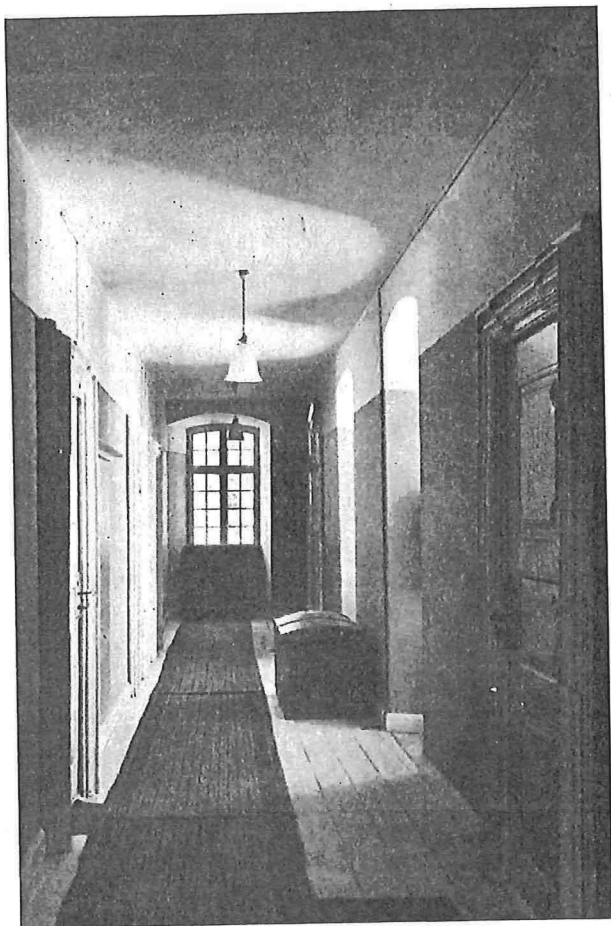
Kælder under Vestfløjen.

HOLT & MADSEN

Kælder under Vestfløjen.

D. HGD.

Gang i Vestfløjen.

HOLT & MADSEN

Midler fik han ogsaa ved sit Ægteskab med Lisbet Brok, den rige Eske Broks Datter. Han gav Afkald paa Hof- og Embedstjenesten for helt at ofre sig for Styrelsen af sine mange Ejendomme og gjaldt almindelig for at være en klog og myndig Godsadministrator. I hans Ejertid blev Kokkedals Skove under Kejserkrigen 1628 forhugget af Fjenderne og kom aldrig paa Fode igen. Frants Lykke, der af Samtiden regnedes blandt de fire rigeste Mænd i Danmark, døde 1655, tre Aar efter sin Hustru, med hvem han havde Sønnen Kai Lykke, bekendt for sin tragiske Skæbne, og Datteren Christence, hvem Christian IV havde udset som et rigt Parti for sin Søn Ulrik Christian Gyldenløve, men som blev gift, først med Frands Brokkenhuus og siden med General Frederik Arenstorff.

Faa Aar før sin Død havde Frants Lykke 1649 mageskiftet Kokkedal og Alsbjerggaard mod Rød-slet og Nørlund til Jomfru *Karen Galde* af en adelig norsk Slægt. I sin Ungdom havde hun været Hof-frøken og bekvemmede sig som gammel Jomfru omkring de Tres til at ægte Børge Rosenkrantz, der næsten var en Snes Aar yngre end hun. Skønt Ejer af flere værdifulde Gaarde: Ørup, Sørup, Ottestrup og Sanderup (i Halland), var hans Finanser i største Forvirring. Ægtefællerne skiltes snart; han boede paa Sanderup; hun levede »i Overflod« paa Kokkedal, som hun efter Overleveringen skal have forødt ved sin Passion for Lækkerier. Hendes Billede med Aarstallet 1652 fandtes tidligere, anbragt over en Kamin, paa Kokkedal. 1654 lod hun opsætte den endnu bevarede Altertavle i Torslev Kirke. Karen Galde døde 1671 og ligger begravet i sin fædrene Begravelse i Ravnkilde Kirke.

Kokkedal tilfaldt hendes Søster *Anna Galde* til Nørlund og Thom (i Smaalandene), der 1649 havde ægtet Verner Frederiksen Parsberg til Vraa, som atter samlede det af hans Svigerinde afhændede Gods. Kokkedal tilfaldt ved hans Død Sønnen *Gudde Parsberg* († 1692); han boede paa Gaarden, hvor hans eneste, tidligt afdøde Barn fødtes (1680), og skænkede sammen med sin Hustru Karen Krag den nu-værende Alterkalk i Torslev Kirke. Aaret før sin Død afhændede Gudde Parsberg Kokkedal, der den Gang havde et Tilliggende af 39 Tdr. Htk., til *Palle Rantzau*, Ejer af Bratskov, gift med Ingeborg Seefeld, en Datter af Peder Seefeld til Dalsgaard og Havnø. Samme Aar hendes Mand døde (1691), indgik hun Ægteskab med den betydeligt yngre, borgerlig fødte Assessor *Diderik Christian Braës*. Hun lod indrette en Familiebegravelse i Torslev Kirke, hvor hendes Epitafium endnu ses. Ingeborg Seefeld døde

den jyske Fane deltog han i den nordiske Syvaars-krig og udmærkede sig bl. a. i Slaget ved Svarteraa. I sit Ægteskab med Anna Johansdatter Oxe († 1581), en Søster til Rigshofmesteren, fik han Gisselfeld; Ryegaard (Voldborg H.) ombyttede han med Økloster, som han efter sin Hustru kaldte Oxholm. Frantz Banner døde 1575, uden Tvivl paa Kokkedal, hvorfra han endnu har dateret et Brev af 7. Maj. Han efterlod sig kun to Døtre, hvoraf den ældste, *Karen Banner* (født 1559 paa Kokkedal), medbragte Kokkedal og Gisselfeld i sit 1580 indgaaede Ægteskab med Henrik Lykke til Overgaard og Hverringe, en af de rigeste Adelsmænd herhjemme paa hin Tid. Begges Portrætter med Aarstallet 1585 fandtes endnu i Midten af forrige Aarhundrede paa Kokkedal.

Henrik Lykke blev opdraget sammen med Hertug Magnus, gik i Hoftjeneste, som han dog forlod ved sit Giftermaal, men blev senere (1592) Lensmand paa Vordingborg, som han beholdt til sin Død. Ved Christian IV's og Dronning Anna Catharinas Kroninger 1596 og 1598 var han en af de fire Rigsraader, der bar Tronhimlen. I sine sidste Leveaar benyttedes han i diplomatiske Sendelser rundt om i Europa. Kokkedal, som Henrik Lykke vistnok delvis ombyggede og istandsatte, gik ved hans Død 1611 over til Sønnen *Frants Lykke*, der overlevede og arvede alle sine Søsken, saa at han i Danmark og Skaane ialt ejede ikke mindre end tyve Herregaarde, tilsammen over 8000 Tdr. Htk. Betydelige